

چگونه با حضور یک فرزند معلول در خانواده کنار بیاییم؟

پذیرش، آموزش و عشق ورزیدن

مریم زاهدی

خبرنگار چار دیواری

حتی تصورش هم سخت است؛ این‌که فرزندان، بخشی از وجودت، از همان بدو تولد به یکی از انواع معلولیت‌ها مبتلا باشد و با دیگر بچه‌ها فرق داشته باشد اما این واقعیتی تلخ است که برای برخی از پدر و مادرها رخ می‌دهد و فرزندان‌شان از همان بدو تولد با مشکلات جسمی و حرکتی یا مشکل در بینایی و شنوایی یا معلولیت‌های ذهنی و روانی متولد می‌شوند. بچه‌هایی که بی‌تردید فرشته‌هایی زمینی‌اند و آنچنان پاک و معصوم که در مدت کوتاهی، جای خود را در دل پدر و مادر و سایر اعضای خانواده و اطرافیان باز می‌کنند. این بچه‌ها اما نیازهای متفاوتی دارند و لازم است تا والدین و اطرافیان با آنها رفتار متفاوتی داشته باشند تا توانمندی لازم برای یک زندگی نسبتاً عادی را کسب کنند. اینها با سایر بچه‌ها فرق دارند و همین تفاوت هم نیازها و رفتارهای متفاوتی را می‌طلبد که اگر والدین و اطرافیان عملکرد درستی را در قبال معلولیت عضو جدید خانواده اتخاذ کنند، این مسأله می‌تواند به موفقیت این کودکان به‌رغم شرایط خاص و معلولیت‌شان منتهی شود.

معلولیت کودک تان را انکار نکنید

در مواجهه با تولد یک کودک معلول یا کم‌توان، همچون کودک مبتلا به سندرم داون و غیره، بسیاری از اوقات والدین به سمت انکار می‌روند و به دنبال کتمان معلولیت فرزند خود هستند. این در حالی است که والدین چنین کودکانی باید به این باور برسند که به جای انکار و کلنجار رفتن طولانی مدت با این اتفاق، باید اطلاعات سودمندی درباره کم‌توانی فرزندشان به دست آورند. در چنین مواردی، بهترین رویکرد با لا بردن آگاهی‌هاست و این مسأله، می‌تواند در ایجاد دید مثبت نسبت به این کودکان بسیار تأثیرگذار باشد.

چالش‌های حضور یک فرزند کم‌توان در خانواده

به‌طور کلی، حضور یک فرزند کم‌توان و معلول، تغییراتی در زندگی اعضای خانواده ایجاد می‌کند و روی روابط اعضای خانواده با یکدیگر تأثیر می‌گذارد. وجود یک فرزند کم‌توان می‌تواند حتی روی روابط زن و شوهر هم اثر بگذارد. علاوه بر این، اعضای خانواده یک کودک معلول هم آسیب‌پذیرتر خواهند بود. بنابراین، خانواده‌ای که یک فرزند کم‌توان دارد، اغلب در معرض انواع ناراحتی و مشکلاتی قرار دارد که در نگهداری و رسیدگی به وضع فرزندشان مؤثر است. گاهی این مشکلات باعث می‌شود خانواده روند زندگی طبیعی خود را از دست بدهد.

باور به توانایی کودکان معلول

هرچند افراد معلول مشکلاتی دارند که مانع از انجام برخی کارها و فعالیت‌های‌شان خواهد شد اما این بدان معنا نیست که این کودکان ناتوان هستند! بسیاری از این بچه‌ها دارای توانایی آموزش و یادگیری بوده و استعدادهای متفاوتی دارند که می‌توان با آموزش، این استعدادها را شکوفا کرد. بنابراین کودک معلول یا کم‌توان ما، نیاز دارد او را همان‌گونه که هست، بپذیریم و توانمندی‌هایش را باور کنیم. این پذیرفتن و باور توانایی‌ها، موجب می‌شود تا فرزند معلول و کم‌توان ما بتواند با شرایط خود بهتر مواجه شده و کنار بیاید.

تأثیر روی اقتصاد خانواده

حضور یک کودک معلول و کم‌توان در خانواده، نیازمند مراقبت‌های خاص و ویژه‌ای است و این مراقبت‌ها هزینه‌های خاص خودش را هم دارد. وجود یک کودک کم‌توان، می‌تواند هزینه‌های مختلفی مثلاً برای انجام مراقبت‌های پزشکی و توانبخشی، هزینه‌های رفت و آمد به مراکز درمانی مختلف، هزینه دسترسی به امکانات خانگی و شهری و نیز وسایل کمک‌توانبخشی مورد نیاز داشته باشد که به‌طور جدی روی وضعیت اقتصادی خانواده تأثیرگذار خواهد بود.

مشارکت اعضای خانواده در آموزش و خدمت

در خانواده‌هایی که یکی از اعضای خانواده معلول است، یکی از راهکارهای مهم برای بهبود روابط اعضا، شرکت دادن تمام افراد خانواده، به‌ویژه فرزندان دیگر در امور مرتبط با فرد کم‌توان است. آشنایی فرزندان دیگر با محدودیت و توانایی فرد کم‌توان، می‌تواند موجب ارتباط‌گیری خوب آنها با این کودک شود. آموزش مهارت و درک همدلانه، به بچه‌ها یاد می‌دهد که تمام افراد دارای توانایی‌ها و محدودیت‌های متفاوتی هستند که آنها را نسبت به یکدیگر متمایز می‌کند. با همین درک، آنها درمی‌یابند فرد دارای معلولیت هم مثل خودشان احساس دارد. بنابراین، لازم است به شکلی با او رفتار کنند که دوست دارند دیگران با خودشان رفتار کنند.

آشنایی با خدمات موجود

آمار افراد کم‌توان و معلول، آن‌قدر زیاد است که سازمان‌های عام‌المنفعه و خیریه‌هایی برای خدمت‌رسانی به این افراد وجود دارد و به کمک خانواده‌ها می‌آیند تا کار نگهداری از فرد دارای معلولیت، آسان‌تر شده و آموزش و سرگرمی و خدمات مختلفی را برای آنها در نظر می‌گیرند. فقط باید با این مراکز آشنا شد و با آنها ارتباط گرفت. خدمات بسیاری در سطح استان‌ها و مناطق مختلف برای کمک‌رسانی و برآورده کردن نیازهای کودکان کم‌توان وجود دارد. به‌عنوان مثال، در سن دبستان، مدارس استثنایی نقش به‌سزایی در تأمین نیازهای آموزشی این کودکان دارند.

عضویت در انجمن‌های مرتبط

برای ارتباط گرفتن با مراکزی که خدمات مرتبط با محدودیت و معلولیت فرزند یا اعضای خانواده شما ارائه می‌کنند، می‌توانید در انجمن‌های مرتبط عضو شوید. این انجمن‌ها اغلب به همت والدینی شکل گرفته که با مشکلاتی نظیر شما دست و پنجه نرم می‌کنند. این افراد به بسیاری از اطلاعاتی که می‌تواند برای شما مفید باشد، دسترسی دارند. به همین علت، عضویت در یک گروه از والدین، کار مفیدی است. پیشنهادها و نظرات والدینی که سال‌ها در کنار یک کودک کم‌توان با هم و به‌درستی زندگی کرده‌اند، راهنمای خوبی برای والدینی است که به‌تازگی با این اتفاق روبه‌رو شده‌اند.

